

Sygn. akt II UK 101/19

## POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z wniosku A.Z.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.  
o ubezpieczenie społeczne,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 30 czerwca 2020 r.,  
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 15 listopada 2018 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

### UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z dnia 22 marca 2017 r. stwierdził, że A.Z. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 17 lutego 2015 r.

Wyrokiem z dnia 28 listopada 2017 r., sygn. akt IV U [...] Sąd Okręgowy w T. oddalił odwołanie wnioskodawczyni od decyzji zakładu rentowego. W ocenie tego Sądu, w sprawie ubezpieczenia nie wykazała ona faktycznego prowadzenia przez nią działalności gospodarczej po 16 lutym 2015 r. w sposób zorganizowany, ciągły i zarobkowy. Tym samym Sąd pierwszej instancji uznał, iż brak było podstaw do ustalenia, że A.Z. posiadała w tym okresie tytuł prawny do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi oraz dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 15 listopada 2018 r., sygn. akt III AUa [...] oddalił apelację. Sąd ten podkreślił, że działalność prowadzona przez wnioskodawczynię nie spełniała wymogów z art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Postępowanie dowodowe wykazało w szczególności, że A.Z. nie miała zamiaru i w rzeczywistości nie prowadziła działalności gospodarczej w celu zarobkowym, a wykonane przez nią czynności miały na celu jedynie pozorację takiego stanu rzeczy. Dlatego też z tego tytułu nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 11 ust. 2, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a zatem wyłączenie jej z ubezpieczenia przez organ rentowy z dniem 17 lutego 2015 r. było zasadne.

W skardze kasacyjnej zaskarża wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] z 15 listopada 2018 r., sygn. akt III AUa [...] w całości, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, czyli art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 11 ust. 2, art. 12 ust. 1 w związku z art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez ich błędną wykładnię, naruszenie art. 8 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej poprzez ich błędną wykładnię, naruszenie art. 6 k.c. w związku z art. 33 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej poprzez ich niewłaściwe zastosowanie oraz naruszenie art. 83 § 1 k.c. w związku z art. 58 § 2 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie oraz naruszenie przepisów postępowania, czyli art. 233 § 1 k.p.c. poprzez wadliwą ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Skarżąca stwierdziła, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W jej ocenie, Sąd w sposób dowolny ocenił zebrany materiał dowodowy, a w szczególności nieprawidłowo ocenił dowody z zeznań świadków.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku, zniesienie postępowania w obu instancjach i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego. Ewentualnie skarżąca wnosi o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz orzeczenie co do istoty sprawy, tj. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania skarżącej w całości oraz rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Ponadto, zgodnie z art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zatem wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego.

Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, a zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów

prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia warunków właściwych dla przesłanki przedsądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. z uwagi na brak wskazania jakiegokolwiek przepisu, którego naruszenie miałoby postać naruszenia kwalifikowanego, widocznego na pierwszy rzut oka, a skarga poza jedynie ogólną wzmianką, że skarga jest oczywiście uzasadniona, nie zawiera żadnego wywodu prawnego, który stanowiłby poparcie twierdzenia, że jest ona oczywiście uzasadniona. Zwłaszcza, że rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”. Według utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134, postanowienie Sądu Najwyższego z 12 września 2018 r., III UK 178/17).

Sąd Najwyższy zwraca uwagę, że argumenty na rzecz oczywistości skargi kasacyjnej mogą, a nawet powinny utożsamiać się z zarzutami ujętymi w jej podstawach, lecz niedopuszczalne jest ich formułowanie przez wyrażenie braku aprobaty dla ocen mających charakter ustaleń w konkretnym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 marca 2018 r., I UK 191/17).

Biorąc powyższe pod uwagę, należy zauważyć, że twierdzenia skargi stanowią w istocie polemikę z ustaleniami faktycznymi i oceną dowodów dokonaną przez Sąd drugiej instancji, co zgodnie z art. 398<sup>3</sup> § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Tym bardziej, że skarga oparta została wyłącznie na zarzutach naruszenia przepisów prawa materialnego, a Sąd Najwyższy związany był ustaleniami faktycznymi oraz oceną materiału dowodowego dokonaną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c.). Ponadto, Sąd Najwyższy wypowiadał się już w podobnych sprawach.

W przedmiotowym zakresie zwraca uwagę teza jednego z wyroków Sądu Najwyższego, zgodnie z którą, w przypadku zadeklarowania wysokiej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne (w tym dobrowolne ubezpieczenie

chorobowe) przez osobę rozpoczynającą działalność gospodarczą (albo odejmującą ponownie taką działalność po dłuższej przerwie), która od chwili zgłoszenia się do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego do chwili ziszczenia się ryzyka ubezpieczeniowego (urodzenia dziecka) w ramach nowo uruchomionej działalności gospodarczej pozyskała faktycznie zaledwie jednego klienta, a uzyskany w tym czasie przychód z działalności był znacząco niższy od wysokości opłaconych składek na te ubezpieczenia, istnieją podstawy faktyczne do zakwestionowania przez organ rentowy tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (wyrok Sądu Najwyższego z 2 lipca 2019 r., I UK 100/18).

Ponadto w wyroku z dnia 6 kwietnia 2017 r., w sprawie II UK 98/16 Sąd Najwyższy wskazał, że nie można realnie prowadzić działalności, która w ujęciu legalnym musi być nastawiona na wynik finansowy i jednocześnie definiować jej celowość wyłącznie chęcią pozyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Z powyższych względów, na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.